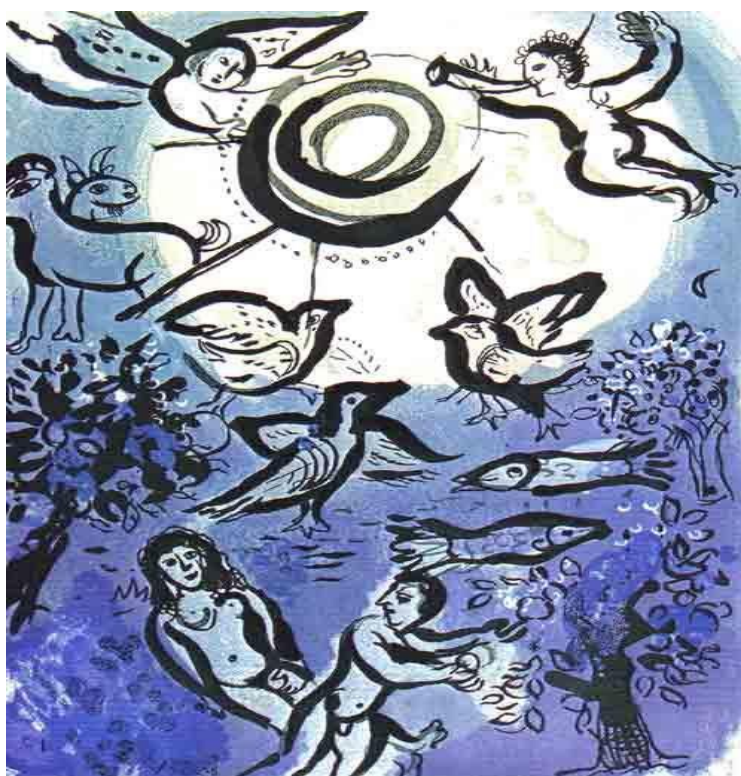

 TUINDORPKERK

VIER
KRACHT

**De stem van de aarde,
ons gemeenschappelijk huis**

Schepping - Marc Chagall

Welkom en inleiding op het thema

Van harte welkom vanmorgen, ook wie met ons meeviërt via internet. Welkom, in deze ruimte waar het licht kan komen. Licht ontstaan toen God scheiding maakte tussen het duister en het licht. In dat licht mogen we staan, in de hoop en het vertrouwen dat Gods Geest ons zal aanraken deze morgen. Er klonken enkele verzen uit Genesis 1, dat mooie lied van de schepping. Over hoe God in een begin alles heeft gemaakt en in het licht gezet. In onderlinge verbondenheid: God – aarde – mensen: geen kan zonder de ander. En God zag dat het goed was..... Zou God nog steeds zo naar de schepping kijken? De harmonie is diep verstoord. De planeet loopt gevaar, ijskappen smelten, insecten verdwijnen, oceanen zijn vervuild en de aarde warmt op. Het jongste IPCC rapport is er duidelijk over, de urgentie is bekend. De oorzaak ook grotendeels. Alle onderzoeken wijzen uit dat de mens in dit proces de grote stoorzender is. Maar het rapport geeft ook aan dat er nog actie mogelijk is. Waarom handelen we dan niet adequaat en direct? Waarom maken regeringen en multinationals van het klimaat niet hun eerste prioriteit? Wat houdt ons ervan af om ons gedrag te veranderen?

Als voorbereiders vroegen we ons af: hoe kunnen we toch van stoorzender weer worden tot mensen van dat begin? Mensen die lijken op hun schepper? In relatie met God en de geschapen aarde? Dienen we dan ook de bijbel niet met andere ogen te gaan lezen? Om te ontdekken dat de mens wel heel belangrijk is voor God, maar zich ook weer niet al te veel verbeelden moet? Wij mensen zijn immers onderdeel van de schepping en bedoeld om samen met alle schepselen de Ene, haar maker, te loven, te prijzen en te danken? Zou dat geen ander verhaal opleveren en ons andere taal aanreiken dan we tot nu toe gebruiken in de kerk? Het zou ons kunnen aanzetten tot omkeer en het aanpassen van onze levensstijl. Voor onszelf en onze kinderen, maar zeker voor al die generaties die nog komen moeten. Het zou ons kunnen helpen lef te tonen en risico's te nemen, al kost het ons wat. Het lied van de schepping lijkt een goed begin om te verkennen hoe we anders over de relatie tussen mens, aarde en God kunnen leren denken en spreken dan we gewend zijn. Van harte welkom om met ons mee te doen! Groeten wij elkaar om te beginnen met de groet van vrede, de vrede van de levende.

Dilemma's: hoe zijn we bezig met duurzaamheid?

1. We weten allemaal dat vliegen erg milieuvriendelijk is. En we weten ook dat we dat gewoon niet meer moeten doen. Momenteel nemen de mogelijkheden om internationaal met de nachttrein te gaan weer toe en nemen mensen ook in

toenemende mate de trein voor internationale reizen, ondanks dat het best een onderneming kan zijn. Maar ja, ik heb een vriendin die in Rwanda woont en die wil ik toch eigenlijk wel eens opzoeken. Een alternatief voor het vliegtuig is er niet. Wat zouden jullie doen: gaan of thuis blijven?

2. Ik ben net vorig jaar gaan studeren en ga natuurlijk ook genieten van het studentenleven nu dat weer kan. Daar horen natuurlijk ook gala's bij. Er zullen er nog wel een stel komen de komende jaren. Dus als ik een mooie jurk koop die een beetje tijdloos en duurzaam is, dan kan ik daar wel een paar jaar mee vooruit. Maar ja, om nou steeds in dezelfde jurk te verschijnen is ook weer zo wat. Dus dan koop je de volgende keer toch liever wat anders. En om er nou een te huren... zal je net zien dat iemand tegen je zegt: o, dat is grappig, die had ik aan op mijn vorige gala. Dan ga je toch door de grond!

Wat zouden jullie doen: kopen of huren?

3. 30 jaar geleden hebben jullie een gezinshuis gekocht. Jullie hebben er je kinderen groot gebracht, je hebt er geschiedenis en je hebt het naar je zin in deze wijk. Inmiddels zijn de kinderen allang het huis uit. Ze hebben hun eigen huis, dus een weekend thuis komen is niet meer aan de orde. Je woont nu nog met z'n tweeën in dat grote huis en de lege kinderkamers hebben inmiddels andere functies gekregen. Maar als je je ecologische voetafdruk gaat berekenen, dan tikt dat grote huis wel aan en je weet ook dat de woningnood best groot is. Een jong gezin zou er maar wat graag gaan wonen. Maar ja, je woont er zo fijn en ergens anders moet je het ook maar weer naar je zin krijgen.

Wat doe je: verhuizen of blijven?

Woorden om te overdenken (1)

Zie de zon, zie de maan, zie de sterren in hun baan, onvoorstelbaar wonderlijk gedaan, Heer hoe heerlijk is uw naam. Chagalls werk *De Schepping* laat ons niet alleen de schepping zien als een samenspel van licht, dieren, mensen, bomen en planten, in onderlinge relatie. Maar het toont ook de heerlijkheid van die Ene, De Levende, Schepper van hemel en aarde. Adam reikt Eva een appel en samen met alle schepselen verheugen zij zich in de rijkdom die God geeft. De mens, deel van dat geheel. Wel met een speciale verantwoordelijkheid: zórg dragen voor de schepping, als partner van de Levende. Zijn naam op aarde doen wonen. Heer, hoe heerlijk is uw naam.

Maar Eli Content, zo zien we, schildert diezelfde mens, diezelfde Adam, als dwarsligger, alsof ie Gods plan dwarsbomen wil. Doelt hij op de mens die een

greep naar de macht doet, de mens die zèlf god wil zijn? Ziet Eli Content het verbond tussen God, mens en aarde als verbroken? Een van de drie partners lijkt uit het verbond te zijn gestapt en dat is noch God, noch de aarde. Wij maken de opdracht tot heiliging niet waar. We hebben ons aangepast aan de patronen van deze wereld, met het verlangen naar het vergaren van rijkdom en het verlangen om ons comfort te vergroten. Overigens: je kunt hier niet zomaar spreken over 'de mens' en 'de mensen'. Zijn immers de allerarmsten niet het meest de dupe van de klimaatcrisis? En zij die net geboren zijn of zelfs het levenslicht nog niet hebben gezien? Wie vertegenwoordigt hun stem in dit verhaal? Het jongste IPCC rapport is opgedragen aan de vorig jaar overleden klimaatwetenschapper John Houghton. Hij is ook hoofdredacteur van de eerste 3 IPCC rapporten en hij is een gelovig christen.

Vertwijfeld vroeg hij zich af waarom de regeringen van de wereld geen actie ondernamen tegen klimaatverandering, terwijl de rapporten toch niet duidelijker konden zijn! Meer en meer besepte hij dat wetenschappelijke informatie alléén hiervoor niet voldoende was. Kennelijk waren er te veel prikkels op korte termijn om de waarschuwingen over de verwoestende gevolgen in een voor velen te verre toekomst, ter harte te nemen.

Houghton zag in, dat *het christendom* mede oorzaak is van de huidige klimaatcrisis. Hij zei "Sommige christenen hebben de 'heerschappij' die in Genesis 1, vers 26 aan mensen wordt gegeven, verkeerd geïnterpreteerd, namelijk als een excuus voor ongebreidelde uitbuiting".

"Zorgen voor de aarde is een door God gegeven verantwoordelijkheid", zei hij. "Niet voor de aarde zorgen is een zonde". En als we dan bedenken dat 'zonde' ook begrepen kan worden als 'nalaten het goede te doen' dan begrijp je hoe treffend dit gezegd is door Houghton. Tegelijkertijd begreep Houghton dat het onmogelijk is om mensen te overtuigen om iets te beschermen waar ze niet van houden. Hoe zouden we de aarde weer kunnen leren liefhebben, zoals in een begin? Zouden we als gemeente van Christus elkaar daarbij kunnen helpen en ondersteunen?

Theologen hebben het scheppingslied lange tijd uitgelegd als gericht op de mens, de mens als kroon op de schepping. Versmalden we de boodschap van de bijbel daardoor niet tot louter een geschiedenis van God met ménsen? Alsof wij geen deel uitmaken van die schepping, alsof de schepping slechts dient als decor voor die geschiedenis? Maar staat dat er eigenlijk wel? Het is goed om het scheppingslied, Genesis 1, te lezen vanuit de context waarin het is ontstaan. Dat is aan het einde van de ballingschap, toen de ballingen vanuit Babel weer terugkeerden naar een ontvolkt land, waar de oogsten platgebrand waren en niets meer groeide. Dan kun je dat scheppingslied begrijpen als een soort

verzetsliteratuur, als een bemoediging van een groep berooide mensen, die mogen proberen het land weer te bewerken en er voedsel op te produceren, die vruchtbaar moeten zijn om het land weer te bevolken. Maar is het zinvol om Genesis 1 nu nog altijd op die manier te lezen??

Zou het helpen als we ook de 7^e dag van de schepping erbij betrekken, de dag waarop God rustte van al het werk dat ie maakte? Als we eens met nieuwe ogen gaan lezen? Maar luisteren we eerst eens naar enkele verzen uit het boek Job, waarin God antwoord geeft op de vele vragen van Job. Job, een godvrezend en welgesteld man. Die alles kwijtraakt omdat de duivel met God een weddenschap gesloten had....

Verwondering, een persoonlijk verhaal

Tijdens de eerste lockdown begon ik met wandelen. Ik wandelde altijd al wel af en toe, maar niet zoals ik dat toen ging doen: elke dág een stuk, gewoon vanuit huis. Ik legde verschillende routes af: soms korter, soms langer: een rondje Vogelenbuurt, naar de Voorveldse Polder, of rondom de binnenstad, de singel volgend.

Naarmate ik vaker deze routes liep, zag ik op diezelfde routes steeds weer nieuwe dingen. Het wáren natuurlijk geen nieuwe dingen, ze waren er altijd al, maar ik zag het als nieuw: ik ging er anders naar kijken.

De seizoenen kwamen voorbij: de lente met ontluikende friscgroene knoppen, de lichtgroene waas die ontstond in de nog winterbruine natuur. Ik zag de spiegeling van boomtoppen in het water van de Grift. De eerste gierzwaluwen die boven me cirkelden en die wonderlijk genoeg feilloos de weg weer terug hadden gevonden. In de zomer de volle bloei van al die stadsbloemen, die grote bos rode klaprozen, zo midden op die kale stoep, met vlinders fladderend van bloem naar bloem. Ik zag geel en rood gekleurde puttertjes, hoorde een specht, zag de tongvaren die uit de putdeksel van het riool stak. En 's avonds de fladderende vleermuizen. Later in de herfst de mistige ochtenden, kleine druppels dauw, glinsterend op spinnenwebben. De spreekwenzwormen die telkens de mooiste vormen maakten. Hoe deden ze dat? Hoe kwam het dat die duizenden vogels niet tegen elkaar botsten? Ik zag de trekvogels boven me, die aan de duizenden kilometers trektocht zouden gaan beginnen. Hoe hielden ze dat vol? In de winter de koolmezen en staartmezen, het eenzame roodborstje in de tuin, een verdwaald goudhaantje. Op zoek naar besjes en kleine beestjes. En aan het einde van de winter kwamen weer die eerste sneeuwkllokjes en later weer die lichtgroene waas....

Al wandelend langs de gracht zag ik ook de kringen op het oppervlakte van het water: die kringen kwamen van ónder het water. Wat leefde daar wel niet onder

die oppervlakte: waterkevers, brasems, baarsjes, snoeken. Duizenden vissen die ieder voorjaar de Oude Gracht en de Kromme Rijn inzwommen om zich voort te kunnen planten. En het afgelopen jaar een beetje werden geholpen werden door de visdeurbel, om de Weerdsluis te kunnen passeren. Mooi initiatief overigens voor de natuur in de stad.

Het was ook tijdens een wandeling dat ik voor het eerst iemand botanisch zag stoepkrijten: Hoe mooi dat dat plantje, tussen twee stoeptegels in, in één keer een naam had. Het kón dus geen onkruid meer zijn, en moest dus wel gevrijwaard worden van de onkruidverdelger.

En op die wandelingen dacht ik na over de aarde waarin wij leven: hoe wonderlijk vogels en vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, planten en bomen leven: planten die kunnen groeien in de heetste en droogste woestijn, waar geen mens zou kunnen overleven. Dieren die kunnen leven in de koudste poolstreken, waar leven voor mensen niet normaal mogelijk is. En hoe afhankelijk wij zijn van de zuurstof die bomen en planten ons geven, afhankelijk van die bijtjes en vlinders die zorgen voor het voortbestaan van planten, dat voedsel is voor ons.

Hoe kijk ik naar dat plantje tussen die stoeptegels?

Hoe kijk ik naar dat bijtje, zoemend van bloem naar bloem?

Hoe kijk ik naar die vogels, die wegvliegen naar het zuiden?

Hoe kijk ik naar de kringen op het water?

Hoe kijk ik naar de seizoenen die elk jaar weer terugkomen?

Hoe kijk ik?

Woorden om te overdenken (2)

Hoe kijken we, vraagt Dorothee? Hoe leven we?

Aandachtig, verwonderd over al wat leeft? Of leven we er onverschillig aan voorbij? Ervaren we nog dankbaarheid voor ons bestaan en beseffen we tegelijkertijd onze kwetsbaarheid? *Luister naar de roep van de aarde*, schrijven de paus, de aartsbisschop en de patriarch. *Welk geloof of welke levensbeschouwing we ook aanhangen, we moeten kiezen voor een ander leven*" zeggen zij. En: " *Omwille van toekomstige generaties, omwille van de armen en allen die nu al getroffen worden door de klimaatcrisis, zal ieder mens zijn of haar levensstijl moeten aanpassen: hoe we reizen, hoe we ons geld uitgeven, waarin we investeren.*"

Het is uniek dat kerken zich zó duidelijk uitspreken. Maar het werd ook tijd. Zelden had het welzijn van de planeet prioriteit in ons christelijk geloof. Het ging om liefde voor God en liefde voor de naaste, niet om liefde voor de aarde.

Maar zouden kerken juist niet voorop moeten lopen als het gaat om het behoud van onze aarde? Raakt deze klimaatcrisis immers niet het hart van ons geloof? Ik denk dat de groep pelgrims die afgelopen vrijdag onze stad aandede in een klimaatpelgrimage van Polen naar Glasgow, en waar ook enkelen van onze Tuindorpkerk gemeente aan meededen, dat hebben begrepen. Want hoe kunnen we God als onze schepper loven en danken, als we tegelijkertijd zo slordig met zijn schepping omgaan? Hoe kunnen we zorgen voor de aarde als we haar niet liefhebben?

Laten we Genesis 1 eens lezen vanuit het perspectief van de aarde en van God. Horen we dan niet een ander verhaal? En God zag dat het goed was en rustte op de 7^e dag van al het werk dat hij had verricht. God zette die dag apart, heiligde haar als onderbreking van alle activiteit. En de hele schepping mag in die rust delen, God doet het ons voor, wat een genade! God geeft ons tijd, tijd om te leven en nieuwe kracht op te doen. Er is een grens gesteld: 6 dagen mogen we werken, maar de 7^e dag, de sjabbat, dan mogen we opademen, mens en dier, arbeidsmigrant en schoonmaker, maar ook het land, de akker mag tot rust komen. Geen geloof in ongeremde economische groei, geen consumptiemaatschappij vol hebzucht, we zijn geen rupsjes Nooit Genoeg. Kunnen we nog omkeren van die weg die de aarde kapot maakt? Van manieren van denken en doen die ons gevangen houden? Ja zeker! Wij mogen immers geloven dat wij mensen niet bepaald worden door het lot, maar altijd een keuze hebben. Gods liefde mag ons leven bepalen, wij kunnen kiezen. We kunnen dwarslijger zijn, inderdaad, maar ook zorgdrager, mede verantwoordelijk voor Gods goede schepping. God schiep ons met een vrije wil. De mens kán zich bekeren en omkeer doen. Gods liefde voor zijn schepselen, dus ook voor ons mensen, Gods trouw aan de aarde zou ons kunnen aansporen. De levende God laat immers nooit varen wat zijn hand begon, nog altijd is hij bezig met zijn schepping. De vraag is: doen wij mee in die beweging? Worden wij weer helpers, lijkend op die God? Aan ons de keuze!

Laten we met God mee en vanuit de rust van de sjabbat manieren zoeken om elkaar en de aarde te eren en recht te doen. Niet ieder voor zich, maar samen, om elkaar te bemoedigen. En niet als een dooernstig moeten, maar als een vrolijke onderneming, uit liefde voor God, voor elkaar en voor de aarde. Hebben we daarvoor als gemeente van de Tuindorpkerk niet alles in huis om dat ook daadwerkelijk te laten gebeuren? Laat het zo zijn!